

# MILJØ MAGASINET



## Havet trenger Miljødronningen

Havet kunne holdt liv i oss i mange herrens år framover, men det holder vi på å drepe



## Kystverket forårsaket MS Server forliset



Giftdumpinga i Oslofjorden

# En miljøskandale!

# INNHOLD:

Slik fødtes en dromming	3
Her er hun	6
Havet trenger Miljødronningen	10
Det grønne sertifikat	14
Dra til sjøs for et miljømannskap!	16
Hvem er disse rederne?	18
Dåpen av Miljødronningen	20
Kystverket forårsaket MS Server forliset	21
Giftdumpinga i Oslofjorden En miljøskandale!	22
Kvikksølvbomben U-864	23
– Flaks at ikke liv gikk tapt	24
A rope for mr Bush	26
Noen saker fra <a href="http://www.nmf.no">www.nmf.no</a> i 2007	27

**Utgitt av:**

Norges Miljøvernforbund  
Ludeboden,  
Skuteviksboder 24,  
5035 Sandviken

**Ansvarlig redaktør:**

Kurt Willy Oddekalv

**Tekst:**

Anders Fevik  
Silje Charlotte Solstad

**Foto:**

NMF

**Design/utforming:**

Creato Media AS

**Trykk:**

Grafisk Trykk AS



# Slik fødtes en dronning

Målet var først en prinsesse. En smekker, lynrask konstruksjon som bryter vannet med sin smale midje, på jakt etter miljøsyndere. Men med tiden ble prinsesseidealet til en drøm om en dronning.

*Tekst: Silje Charlotte Solstad*

– En dronning er stødig, modig og litt bred over hekken, sier Kurt Oddekalv og ser drømmende ut i blikket. Dagen da hans våtteste drøm realiseres er endelig her. 4. februar døpes havets dronning og verdens mest miljøvennlige skip utenfor Ludeboden i Skuteviken.

Norges Miljøvernforbunds siste nybygg er et flytende multifunksjonelt verktøy som skal seile i miljøets tjeneste, på jakt etter miljøsyndere langs Norges kyst. I nasjonal og internasjonalt farvann skal Oddekalv og mannskapet dokumentere miljøsyndere med buksa nede. Men før det 50 millioner kroner dyre nybygget fant veien til havet tok det mange, lange år med hardt arbeid. Historien skriver seg tilbake til begynnelsen av 90-tallet.

## **BLE MED PÅ FLYTTELASSET**

Året er 1993. Oddekalv er på vei til Årsmøtet i Naturvernforbundet på Østlandet. Én ting vet Kurt. Han skal holde sin siste tale for dette forbundet. Men skal han først gå, så skal han ta med seg alle drømmene sine også. Med på flyttelasset tok han dyktige og Kurtlojale kolleger for å stifte Norges Miljøvernforbund, i tillegg til de første skissene til hans største drøm - et miljøskip.

– I Naturvernforbundet tenkte vi først på en 32-fots båt, men da jeg stiftet NMF ville vi tenke større, vi ville tenke meter, sier Kurt.

Han hadde lagt øynene sine på en motor-  
torpedobåt, en MTB som kurt syntes var sexy og sensuell, båtenes BMW. MTB-ene skulle utrangeres fra Marinen, og det gav Kurt en aldri så liten idé.

– Jeg tenkte “Hva om ikke vi får en sånn?”, mimrer han.

## **HELT GALSKAP**

– I have a dream! sa Kurt da han troppet opp på kontoret til Norges Miljøvernforbund en morgen i 1994.

Han hadde samlet alle som var på jobb den dagen, fra vaskekona til saksbehandleren på elektromagnetisme. Han hadde nemlig et viktig spørsmål å stille dem alle, og svaret de gav skulle avgjøre om Kurt ville forfølge sin drøm.

– Hvis dere synes dette er helt galskap, så gjør jeg det! utbasunerte han med den opportunistiske selvtilittene bare Oddekalv har.





Og galskap syntes de det var. For Kurt ønsket seg et kystvaktskip for opplæring av problemungdom og problematiske ledere (les industriens direktører), og det ville han ha kjøpt!

#### MINISTER-JA I 1996

Etter en uke fikk han til et møte med generalinspektør Prytz fra Sjøforsvaret.

– Jeg vil ha en av MTB-ene dine, sa han til generalen.

Prytz syntes ikke det var en dum idé, så Kurt fikk med seg fire ministre fra Jagland-regjeringen i 1996 -

Jens Stoltenberg, Grethe Knudsen, Kjell Opseth og Jørgen Kosmo, som alle mente at Kurts drøm var en god drøm og at Sjøforsvaret godt kunne avse en motortorpedobåt siden de allerede skulle utraderes.

Så nær var Kurt å få en MTB allerede i 96. Men så kom kontrabeskjeden fra USA. Pentagon hadde delfinansiert flåten, og ville ikke høre snakk om at en miljøaktivist fra vest i Norge skulle få fingrene fatt i de dyrekjøpte MTB-ene.

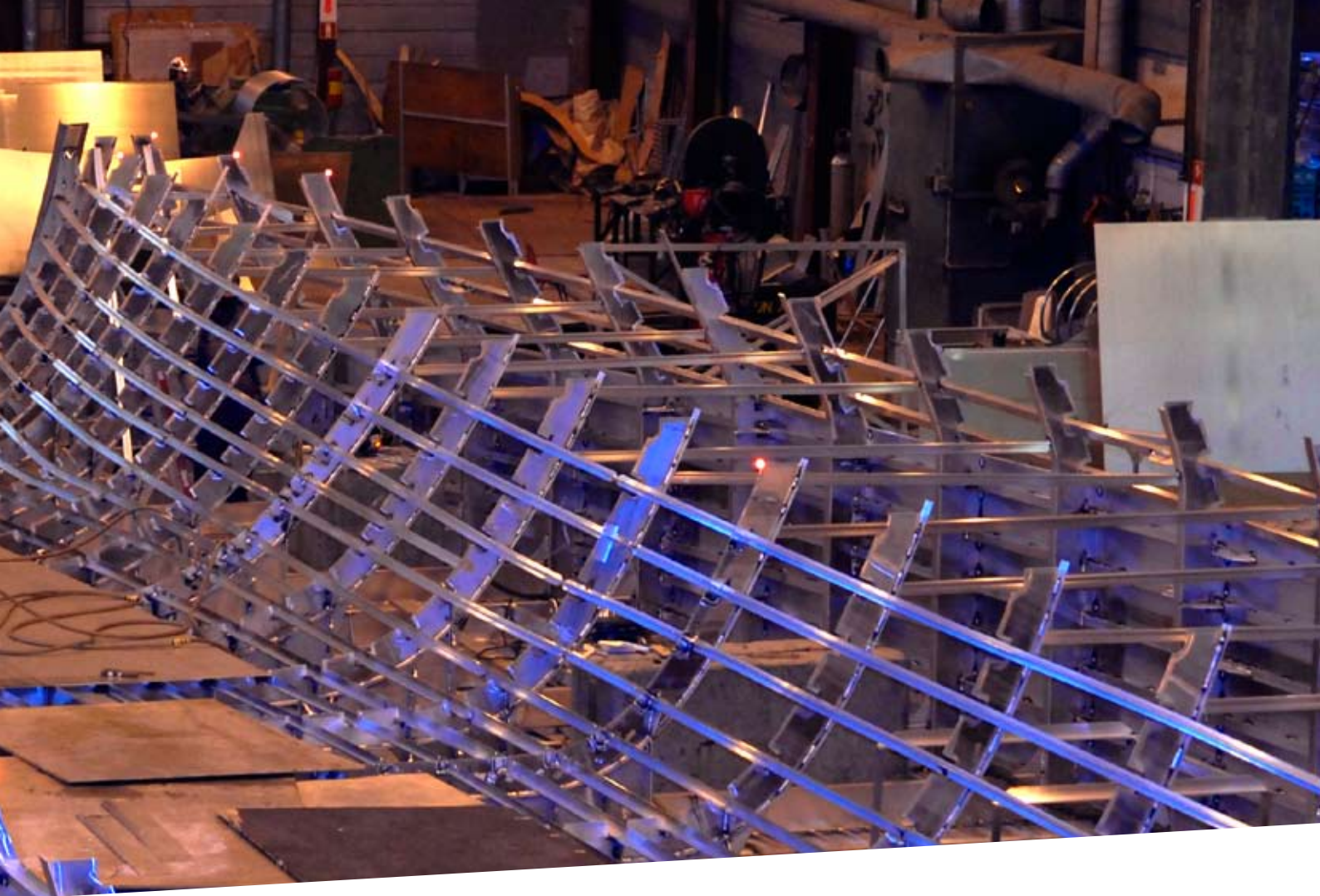
Men drømmen til Kurt ville ikke gi seg med det første.

#### RESTAURASJON

I Tromsø satt nemlig et kvinnfolk og ventet. Hun het Fjorddronningen og ble solgt til NMF for 1 millioner kroner av TFDS. Med omfattende oppussing kunne hun kanskje bli den dronningen hun var ment å være.

– Vi opprettet en stiftelse som skulle ta seg av dronningen økonomisk og administrativt, forklarer Kurt.

Men det er dyrt å bruke penger på en gammel dronning, og stiftelsen klarte ikke å få inn så mange sponsorer som de trengte, og det var da Kurt fikk nok en idé.



– Vi vraket Fjorddronningen og satset på et nybygg, smiler han.

200.000 kroner fikk de for den gamle dronningen, ikke all verden, men da stiftelsen presenterte ideen om et nybygg til rederier, privatpersoner, bedrifter og organisasjoner ble sponsorene mer ivrige.

– Vi har gjort mye for Norge, og det er klart at mange vil gjerne bidra, det er det som har hjulpet oss å få i stand Miljødronningen, sier Kurt.

#### **DRØMMEDAMA**

– Givergleden fra sponsorene våre har gjort meg myk om hjertet, forteller Oddekalv.

20 rederier og organisasjoner har bidratt økonomisk, mens over 80 har sponset båten med utstyr.

– I løpet av 2007 har jeg vært i kontakt med samtlige direktører og ledere av de som har sponset oss finansielt og utstyrmessig, sier Kurt.

Den 29. desember ble båten sjøsatt for testing av teknisk utrustning og innredning. Båten er 33,9 meter lang, 10,4 meter bred og har plass til 50

personer. På slagsiden flyger en spekkhogger gjennom luften. Drømmedama er en stødig dronning.

– Dette båtprosjektet har tatt åtte år, det er først og fremst to menn som har gjort dette mulig. Det er Trond Mohn og Per Grieg, og for det er jeg dem evig takknemlig, sier Kurten.

#### **UVIRKELIG VIRKELIGHET**

– Denne båten er bygd ut fra mine drømmer, erfaringer og ideer, sier kurt Oddekalv.

– Og selvsagt NMFs ekspertise. Det er spesielt én mann som har vært opptatt av Miljødronningen de åtte siste årene. Han heter Jan Willy Folgerø Holm og har stått last og brast ved Kurts side gjennom planlegging, bygging og realisering av Miljødronningen

Første gang de besøkte verftet Fjellstrand hvor båten ble påstartet bygging av i november i 2006, ble de overveldet over synet som møtte dem

– Det er helt spesielt å se at et helt verft, nesten en hel bygd, være opptatt med å bygge nettopp din båt, sier Oddekalv.

#### **MEST MILJØVENNLIG I VERDEN**

Miljødronningen skulle bli det mest miljøvennlige skipet i verden, med alternativt drivstoff og gjenvinnbart interiør og eksteriør alle steder der det er mulig. Arkitekt Lisbeth Wraamann har vært med å tegne skipet innvendig. I Kurts øyne har hun gjort interiøret til en perle.

– Hun har designet alt fra selskinn til stjernehimmelen innvendig, det er virkelig vakkert, skryter Oddekalv.

– Når båten nå døpes føler jeg meg som den lille gutten i godtebutikken, som har fått lov til å spise det beste han vet, ler han.

Norges Miljøvernforbunds våteste drøm er endelig manifestert i den virkelige verden, og er ikke bare tegninger på et papir eller tanker i et hode. Nå er båten klar for eventyr på havet. For forskningsprosjekter, konferanser, avsløring av miljøsyndere og opplæring av unge og voksne på miljøspørsmål. Men hvor går jomfruturen?

– Vi er ikke invitert på Skipsfartskonferansen i Haugesund i februar, sier Kurt og smiler lurt.

– Så dit skal vi selvfølgelig først!



## Verdens mest miljøvennlige - og fineste! - skip. Her er Miljødronningen fra innsiden og utsiden.

*Tekst: Silje Charlotte Solstad*

Verdens mest miljøvennlige katamaran er endelig klar for sjøen. Skipet er av typen Flying Cat 35, og er 33,9 meter lang og 10,4 meter bred. Miljødronningen har plass til 50 passasjerer i en konferansesal, og har et eget landingsdekk for helikopter.

### GREEN PASSPORT

Sammen med Lloyd's Register har verftet utarbeidet og utstedt sertifikatet Green Passport til Miljødronningen. Dette sertifikatet representerer miljøregnskapet for skipet og dokumenterer hvilke materialer skrog og inventar om bord er tilvirket av (les mer om Green Passport i egen sak).

I tillegg viser det hvilke beholdninger som finnes om bord, inkludert oljer og eventuelle kjemikalier.

Miljødronningen er utstyrt med isforsterkning for polare strøk, forskningslab, miniubåt med høykvalitetsfilming ned til 1500 meters dyp, ekkolodd og sonar.

– Med Miljødronningen kan vi gå på søk i Norges dypeste fjorder, sier en stolt Kurt Oddekalv.

### VERDENSKONTAKT

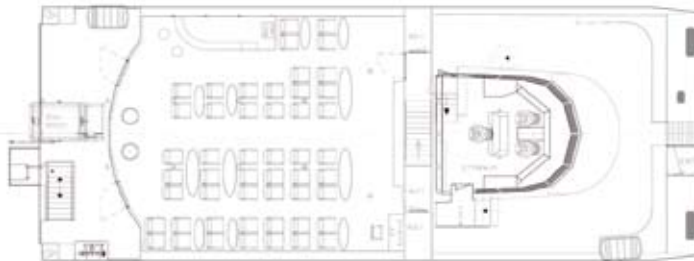
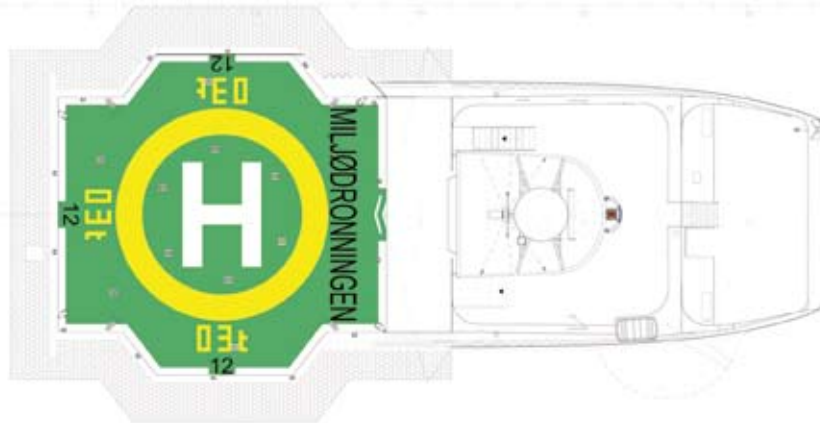
Skipet vil sette Miljøvernforbundet i stand til å gjøre havbunnsundersøkelser og høykvalitetsfilming på 1500 meters dyp, som via satellittkommunikasjon vil kunne sendes hvor som helst i verden.

Miljødronningen har blitt bygget med ishud, og er klasset for å gå langs norskekysten og til Svalbard. Hun vil også kunne bevege seg rundt om i Europa. Skipet vil også brukes til klimaforskning. Helikopteret åpner for klimaovervåking, forurensningsovervåking og ledelse av oljevernaksjoner. Heretter skal ikke miljøgriser føle seg trygge. Skipet vil kunne brukes av ulike aktører i arbeidet med kartlegging, dokumentasjon og arbeidet mot miljøforurensning langs kysten.

Skipet har allerede vekt stor oppmerksomhet internasjonalt. Et canadisk filmteam i løpet av våren for å gjøre opptak fra båten. Miljødronningen er også et fullskala mediesenter.



Gen.arr. 1677-100-401-I



FlyingCat™ 35

 FJELLSTRAND

# Tekniske data M/S Miljødronningen

M/S Miljødronningen er en katamaran type Cat 35 på 35 m. Den er bygget med isforsterket skrog, med helikopterdekk og en konferanseavdeling for 50 personer. Skipet har ROV undervannsutrustning som kan brukes ned til 1500 m, dykkeravdeling, laboratorium og div prøvetakingsutstyr. Skipet har fått Lloyds Green Passport Miljøsertifisering, som gjør skipet til det mest miljøvennlige i sitt slag. Miljødronningen brukes som miljøovervåkingsskip/forskningsskip av Norges Miljøvernforbund, som eier skipet. Miljødronningen kan også leies ut til kunder som har behov for et fleksibelt fartøy med stor og allsidig kapasitet.

MS " Miljødronningen	
Kjenningsbokstaver	LCBD
IMO nummer	9419345
Hjemsted	Bergen
Design	Flying Cat 35
Fartøytype	Katamaran
Byggeverft	Fjellstrand AS
Byggeår	2008
Eier	Miljødronningen AS
Operert av	Norges Miljøvernforbund
Telefon	
E-mail	md@nmf.no
Webadresse	www.miljodronningen.no
Klasse	
Klasse	HSC2000 passasjerfartøy, kategori A, liten kystfart klasse B. Styrke DnV HSLC R2
Tilleggssertifikat	Lloyds Green passport
Hoveddimensjoner	
Lengde overalt	34,9 m
Bredde	10,1m
Dybde til hoveddekk	4,0m
Dypgående inkl propell	2,3m
Midlere dypgående (eks.propell)	1,7
Høyde (airdraft)	12 m
Kapasiteter	
Diesel	2 x 3750 l
Biodrivstoff	2x 3750 l
Ferskvann	2000 l
Lensevann	250 l
Septic	1000 l
Gråvann	800 l
Smøreolje	2x100l
Motorer og framdrift	
Hovedmotorer levert MANCRAFT AS	2 x MAN D2842LE 410 , 809 kW /2160 o/min

Reduksjonsgear/Transmisjoner.	
Gir	Servogear HD295 PTIR-HR (PTIL-HFR) 4,2:1
Vripropellere	Servogear 9P820-1002B
Ror	Servogear Effektor 9R054-HV
Styremaskin	Scan a Mar-EI, NEPTUN
Hjelpemotorer/ generator	
2 stk Nogva Deere	6068 TFM 50
2 stk Stamford	UCM 274 G 2x 83 kw 230V 50 HZ ( 104 kVA)
Speed/effektuttak/Rekkevidde	
2100 o/min	21,4 knop / 735 kw /864n.mil
2000 o/min	17,6 knop / 600 kw / 970 n mil
1800 o/min	16,4 knop /540 kw / 970 n mil
Sidepropellere	
Baugtruster	Mjosundet 2x SB60-80 V80
Aktertruster	Mjosundet SB60-80 V80
Dekksutstyr	
Ankerwinsj	Mjosundet 1-AV-19K2
Anker	SHHP 190 kg
Kjetting + wire	6,6 m +158,4m
Winsj for prøvetaking	Mjosundet
Trålwinsj	Mjosundet
Dekkskran	Palfinger 15 tonnmeter
Mob -davit	Vestdavit PLA-2500
ROV utstyr	
ROV	(Remote operated vehicle)
ROV	Mohican ratet til 2000m
H	800mm
L	1150mm
B	770mm
Vekt	290 kg
1200 m kabel	350 m tether.

Kameraer:	
Kongsberg OE14-366, Colour Zoom, 3000m Monochrome Camera (rear facing)	
Kongsberg OE15-108 Monochrome Camera	
Kongsberg OE15-100A CCD Monochrome, 3000m High Definition Colour Camera	
Kongsberg OE14-500 HD, 3000m	
ROV Operasjonsrom m/SCU (Surface Operation Unit) NAV PC og kamerasingaler kan også sees i konferanseavdelingen.	
Moopool-luke	Hydraulisk operert luke i tunnel
Navigasjon	
Magnetisk kompass	Jupiter
Gyro kompass	Navigat XMk1, HSC
Gyro repeater	DR76
Radar 1	Vision Master FT 251/MK/FS
Radar 2	Vision Master FT 251/MK/FS
Kartsystem	NAVI ECDIS-BE 1000Core
Autopilot	AP9MK3
DGPS	GP-150
Ekkolodd	FE 700
Fartslogg	Ben Anthea
Barometer	
Kommunikasjon	
VHF m/DSC	Furuno FM 8800 S-DSC
AIS	Furuno FA-150
VHF 1 med DSC	Furuno FM-8800 S
MF / HF m/DSC+ DSCWR	Furuno FS 2750
Navtex	Furuno NX 700
Håndholdt GMDSS -Vhf	Jotron TR 20
EPIRB	Jotron Tron 40 S
EPIRB	Jotron Tron 40 SX
Radar Transponder	Jotron Tron SART
Airband Radio	Jotron Tron Air
Vhf Airbandradio	Jotron TR-710
Dagslys signal lamp	Francis FHS S.40A 23
Intercom	
Intercom	Zenitel ACM-MP-24/V01
Talk-back	Zenitel ETB-10
PA-system	Zenitel VMA-PA+GA

Manøversystem, posisjonering	
Manøversystem	Scana Mar-EI Neptun CPP21/X
Innredning	
Konferansesalong	50 seter
Mannskapsmesse	1 stk
Mannskapssalong	1 stk
Mannskapslugarer	3- 2mannslugarer
Forpleining	Bysse
Passasjerkabiner	8 stk hvilelugarer (à 2)
Livredningsutstyr	
MOB båt	Springer 660
Flåter	Brude/ DSB
MES system	Brude/DSB
Livvester	Helly Hansen SL-10
Passasjerdrakt	Helly Hansen P2000
Brannslukking	
Innredning	Sprinkler
Mototrrrom	Inergen
Helikopterdekk	
Helidekk kapasitet	3 tonn. D-verdi 12m (Eks. Eurocopter-EC135)
Konferanseavdeling	
50 plasser Tilgang til internett 2x 16:9 prosjektorer Lerrett, Smart Board Monitoring av navigasjonsinstrumenter, sonar, kameraer og ROV. Tandberg Videokonferanse Lydanlegg DVD PC Hard-disk opptak for video MPEG-4 for TV-stasjoner og kunder som trenger høykvalitets video. IPTV MPEG-4 Tilgjengelig på alle rom med nett-tilknytning. LAN Cat 7. Broadcast linjer SDI /fiber oppkoblinger mellom konferanserom, broen, 2 kontorer, OP-rom, moonpoolrom, helidekk. Dette gjør Miljødronningen til en flytende OB-enhet. (Outside Broadcast).	
Konferanseavdelingen kan ha flere funksjoner: Pressesenter Konferansesenter/kursavdeling Operasjons-sentral, f.eks på oljekatastrofer.	
Leie av Miljødronningen: Ta kontakt med Kurt Oddekalv Tel: 90 89 22 68	
Epost Miljødronningen: md@nmf.no	



# Havet trenger Miljødronningen

Det blå oceanet er menneskehetens og jordklodens åker.

- Havet kunne holdt liv i oss i mange herrens år framover, men det holder vi på å drepe, sier Kurt Oddekalv i Norges Miljøvernforbund.

*Tekst: Silje Charlotte Solstad*

- Vi har brukt mange år på å rydde på land, nå er det på tide at vi rydder til sjøs, sier Kurt Oddekalv.

Med Miljødronningen som det mest unike verktøy i miljøets tjeneste på plass,

kan endelig NMF sette det fokuset de ønsker på havets truede mangfold og liv. Med måleutstyr ombord i båten kan de påvise forurensning og dokumentere

dumping langs hele norskekysten - også på Norges dypeste sted, Sognefjorden.

**SKADELIDENDE**

- Blir havet surere nå har vi virkelig begynt på nedtellingen på menneskehetens moderne liv, sier en bekymret Oddekalv.



En normal PH-verdi i havet ligger på rundt 7. Mer fossil brenning fører til at ytterligere CO2 går inn i havstrømmene og gjør havet surere. I tillegg medfører overgjødsling fra først og fremst fiskeoppdrett, dernest en del kommunale kloakk som går rett ut i havet uten å renses først, til at havet blir enda mer forurenset.

– Dermed får vi noe som kalles autofiering, som er mindre fotosyntese og dermed mindre lysgjennomgang i havet og ergo mindre liv i havet langs norskekysten, forklarer Kurten.

Kloakkutslipp i for store mengder kan føre til uønsket algeoppblomstring og i tillegg anaerob nedbrytning. Anaerob nedbrytning skaper stoffer (sulfater) som reduserer det biologiske livet på havbunnen.

#### DRITER I HAVET

I følge Kurten har Bergen Kommunes kloakksystem blant annet ført til overgjødsling av byfjordsystemet. Dette kommer på toppen av de enorme mengdene med gjødsel som oppdrettsnæringen pøser ut langs kysten.

– Oppdrettsnæringen tilfører kysten vår kloakk for 7 til 7,5 millioner mennesker, i tillegg kommer all den kjemiske forgiftningen fra oppdrettet. De topper møkkahaugen med rømt fisk som ødelegger for vill-laksen langs kysten.

Næringen har også lagt igjen fysisk søppel i form av kasserte oppdrettsanlegg langs hele kysten.





- Langs hele kysten vår forsvinner gaven og fra nord kommer kongekrabben og fremmede arter marsjerende, forklarer Kurt og legger til:
- Vi har uvetting tråling på dypvannskorallrevene våre. Fiskerinæringen produserer mange problematiske saker for miljøet.

I tillegg viser Kurten til oljeindustrien som for øyeblikket går i motvind. Flere felt stenges uten at det blir ryddet opp. Dette vil ikke NMF ha noe av.

-Vi må sjekke og følge opp dette. I tillegg til en mengde gamle vrak som ligger og spyr ut gift og olje ala U864, og hvis man til sist regner med at det blir en god del forlis blir ikke Miljødronningen arbeidsledig.

#### **KLOAKK I BERGEN**

- Før Bergen bystyre behandlet kloakk-meldingen produserte Per Johannessen ved Universitetet i Bergen en rapport om at kloakksystemet faktisk var bra for fiskebestanden ved Marsteinen, sier Kurt.

Dermed bestemte bystyret seg for ikke å endre på kloakksystemet, men opprettholde det slik det var. Etter behandlingen kom Johannessen med en ny rapport.

- Der sto det at kloakksystemet ikke var så bra likevel, men da hadde jo bystyret allerede behandlet saken og ville ikke gå tilbake på det, sier Oddekalv.

#### **DEN REDDENDE BÅT**

Når Miljødronningen nå er på plass får NMF mulighet til å dokumentere skadene fiskeoppdretten gjør på havmiljøet og plygge en del kloakkslipp på egen hånd.

- Å få et sånt skip i gave og sette det i miljøets tjeneste er noe alle miljøvernere drømmer om, sier Kurt.

NMF har den senere tid jobbet aktivt mot dumpingen av giftige sedimenter ved Malmøykalven i Oslofjorden. Slike og lignende oppdrag vil være Miljødronningens formål i tiden som kommer.

#### **HELIKOPTERDEKK**

Miljødronningen har også fått et helikopterdekk integrert på dekk.

- Et helikopter kan være verdens beste verktøy for å lede og overvåke en oljevernoperasjon, det er et utrolig miljøverktøy, sier Kurt.

Blant annet kan et helikopter kunne ta GPS-bilder av isbreer og se hvordan de krymper over tid.

# DET BLÅ OCEAN

- De nesten 70 % av jordoverflaten som dekkes av sammenhengende vannmasser, ca. 360 mill. km<sup>2</sup>. Havet blir vanligvis inndelt i tre oceaner: Atlanterhavet, Indiahavet og Stillehavet. Det er flere innhav (f.eks. Middelhavet) og randhav (f.eks. Nordsjøen), som er mer el. mindre omsluttet av landområder. Stillehavet er med 180 mill. km<sup>2</sup> like stort som

Atlanterhavet og Indiahavet til sammen. Saltholdigheten er ca. 3,5 %, og saltet gjør at havvann først fryser ved -2 °C. Overflatetemperaturen varierer fra over 30 °C i tropiske strøk til -2 °C i Ishavet om vinteren. På dyp større enn 3000 m er temperaturen under 3 °C.

- Fra et vannklosett skylles det ut 60-80 000 liter vann pr familie pr. år. Det står for 90% av nitrogenutslippet 75% av utslippet av organisk stoff. Selv om kloakken renses må alle utskilte fraksjoner deponeres, noe som i seg selv utgjør et forurensingsproblem.

Miljødronningen og NMF er også den første som har tung minibåtutrustning tilgjengelig på båten, av samme type som de bruker i Nordsjøen.

- Skipet kan fungere som kommando-sentral ved oljevernoperasjoner ved havari og forlis, sier Kurt.

NMF og Kurt Oddekalv har mottatt flere støtteerklæringer fra internasjonale miljøorganisasjoner for at Miljødronningen er på plass. Oddekalv hevder interessen har vært formidabel.

- Nå håper jeg vi bare er store nok til å fylle henne, fremholder Kurten.

## SAMARBEID OG MOTARBEID

Med Miljødronningen kan NMF ta turen til Svalbard, fordi den er bygget med dobbelt forsterkning og derfor kan bryte is. Nå ser Kurt fram til et samarbeid med de ulike

havnevesene i landet og Kystverket for å avsløre uregelmessigheter.

- Vi må både samarbeide og motarbeide disse, humrer Kurten.

Miljødronningen blir imidlertid ikke billig i drift. Budsjettet driftkostnader er 8 millioner i året. Det håper NMF de kan skaffe til veie uten å måtte leie dronningen altfor mye ut.

- Vi har allerede booket en konferanse, og skipet har et komplett mediesenter som er en kjempeplattform for kurs- og konferansevirksomhet, og ikke minst opplæring på miljøraker av industriledere, forklarer Kurt Oddekalv.

## VENT Å SE

Kurten og Norges Miljøvernforbund har ikke spikret de helt konkrete planene for hva som skal skje ombord på

Miljødronningen i tiden framover. Etter åtte år med båtplaner vil Kurt først la alle som har holdt ut med prosjektet ta en pust i bakken.

- Jeg er evig takknemlig for at min kone, Elin, har holdt ut med dette så lenge, sier Kurt.

En ting er i hvert fall sikkert. Med Miljødronningen går NMF og Kurt inn i en ny æra. En æra med uante muligheter.

- Nå kan vi se og dokumentere hva som skjer og under overflaten og faktisk ha en påvirkning på hva som skjer med miljøet langs hele vår kyst, sier Kurt Oddekalv, leder i NMF og stolt reder av MS Miljødronningen.



# DET GRØNNE SERTIFIKAT

For å fortjene tittelen som verdens mest miljøvennlige skip er det mange hensyn som må ivaretas. Sammen med Fjellstrand verft og leverandørene har utarbeidet Green Passport som har blitt sertifisert og utstedet av Lloyd's Register.

**Tekst: Silje Charlotte Solstad**

Gjennom alle innkjøp har Norges Miljøvernforbund alltid etterspurt de mest miljøvennlige produktene når Miljødronningen ble laget. Blant annet har NMF ønsket å oppfylle følgende krav: kvalitet gjennom levetid og livsløpsstandard, energisparing i bruk og produksjon, grad av resirkulerbarhet og reparasjon, etisk forsvarlig produksjon, sosial samfunnsintelligens i tillegg til å være norsk- og lokalprodusert på alle forhold som har vært mulig.

Lloyd's Register er et av de største klassifiseringsselskap for skip i verden. Avdelingen deres i Bergen har jobbet tett med Fjellstrand verft for å utarbeide miljøsertifikatet for Miljødronningen. Etter ferdigstillingen har det grønne resirkuleringscertifikatet blitt verifisert av Lloyd's Register for Miljødronningen. Men hva innebærer egentlig et Green Passport?

**MILJØVENNLIGHET**

Green Passport er et sertifikat som er utviklet i tråd med den Internasjonale Maritime Organisasjons retningslinjer for en mer miljøvennlig utrustning av skip

med tanke på gjenbruk når skipet en gang blir kassert. Sertifikatet er et grønt resirkuleringscertifikat.

- Når båten skal hugges en gang blir den ikke liggende på en strand i India og forurense, sier Kurt Oddekalv.

Sertifikatet er i bunn og grunn en innholdsliste over alt materiale som er til stede i et skips innvendige og utvendige struktur. Det er en oversikt over systemer og utstyr som kan innebære risiko i forhold til helse og miljø. Sertifikatet vedlikeholdes gjennom skipets hele levetid, det betyr at alt nytt materiale som bringes om bord skal registreres i forhold til sertifikatet.

**VERKTØY FOR BESETNINGEN**

Fjellstrand verft har i følge Norges Miljøvernforbund kanskje hatt den største utfordringen et norsk verft noensinne har hatt, ved å måtte gå grundig gjennom hver minste bestanddel av skipet med hensyn til miljøvennlighet. Verftet har fått daglig miljøspørsmål å bryne seg på gjennom hele byggeperioden.

I tillegg til å være en detaljrik oversikt over risikoene som er til stede i skipet med sikte på å ha en sikker og miljøvennlig plan når skipet skal destrueres, er det grønne sertifikatet også et verktøy for besetningen om bord. Det gir brukerne av båten en større bevissthet rundt de materialene som trenger spesiell oppmerksomhet og håndtering.

**SAMMENSTILLING**

I løpet av byggeprosessen har Lloyd's Register sammenstilt Green Passport for Miljødronningen. De tilbyr godkjenning- og verifiseringsordning for både nybygg og eksisterende skip og var i 2004 den første klassifiseringsforeningen som egenhendig utstedet et Green Passport. Kjell Vassdal ved Lloyd's Register i Bergen har hatt ansvaret for utstedelsen og verifisering av sertifikatet til Miljødronningen.



# Dra til sjøs for et

Skipper Ole Johannessen håper Miljødronningen kan skape goodwill og miljøengasjement hos det norske folk.



**Navn:** Ole Johannessen

**Stilling:** Skipper

**Sivilstatus:** Gift med fire barn

**Bor:** på Bømlo

## **Tekst:** Silje Charlotte Solstad

Skipperen til Miljødronningen har vært på havet siden han var liten guttunge.

Opprinnelig er Ole Johannessen fra Moster, der 90 prosent av befolkningen arbeidet med havet på en direkte eller indirekte måte. Faren hans drev med frakteskip og da Ole var 20 år gammel kjøpte han sammen med sin far og sin bror en egen frakteskip.

– Vår egen frakteskip drev jeg på med til jeg var 36, da begynte jeg hos andre, forteller Ole.

Han seilte med båter som fraktet tømmer i østersjø- og nordsjøfart, så gikk han over

til rederiet Seatrans, hvor han fraktet foretatt papir mellom Norge og Amerika og Canada.

– Men familien syntes jeg var så mye borte da, og jeg var jo enig i det, sier Ole.

## **TIDESKIPPER**

Høsten 1996 søkte han seg derfor til Tide og var skipper på vestamaranene. Der var han til han så en spennende jobbutlysning.

– Dette så ut som en skikkelig utfordring, så jeg bestemte meg for å søke på stillingen som skipper i Miljødronningen, forteller han.

Ole er ikke bare utdannet kaptein, men har også et begrenset maskinist-sertifiktat. Det kommer godt med på Miljødronningen.

– Jeg interesser meg veldig for miljø, sier Ole og legger til at hans fire barn fra 12 til 28 år har inspirert han til å tenke på våre neste generasjoner.

## **REDD VERDEN**

– På vegne av mine barn tror jeg det er viktig å gjøre alt vi kan for ikke å ødelegge verden for neste generasjon, sier han.

Når vi er i kontakt med skipperen er det bare småting som må på plass før Miljødronningen er klar for dåpen 4. februar.

– Hun er i siste fase nå, motoren har startet, i dag har vi prøvd rednings-systemet, løst ut flåta, og ser at alt fungerer, forteller en ivrig skipper. Nå ser han fram til et positivt og produktivt samarbeid med Norges Miljøvernforbund (NMF).

## **UNIK BÅT**

– Vi har fått et fantastisk og unikt produkt som få andre har mulighet til

# miljømannskap!



Navn: Vidar Gjervik

Stilling: Maskinist

Bor: Askim

Sivil status: Samboer, med tre barn

å komme på havet med, og jeg håper vi får utrettet masse, sier Ole.

Han tror at Miljødronningen og NMF kan bidra til å påvise feil hos miljøsyndere, og at opplysning kan føre til at mennesker som ikke har nok kunnskap på feltet kan engasjere seg i miljøet.

– Håper vi får til goodwill hos folk, for da vil det strømme medlemmer til NMF, ler Ole Johannessen.

Vidar Gjervik kunne ikke vente med å bli gammel nok til å dra på sjøen. Da han var 16 nektet moren hans han i å dra, men som syttenåring fikk han endelig sette

sjøen på havet. I dag er han maskinist ombord på Miljødronningen.

- Jeg har stor sans for NMFs arbeid og gleder meg til å arbeide med Miljødronningen for å drive opplysning om miljøet, sier Gjervik.

#### MANGFOLDIG ERFARING

Gjervik har et bredt spekter av erfaring bak seg fra rederi og verftsdrift, både som maskinist på rundt tredivetåter, og som prosjektleder på verft.

- Jeg har kjørt med alt fra Statsråd Lehmkühl til hurtigbåter, forteller maskinisten.

Han leste om Miljødronningen og fattet stor interesse for prosjektet.

- Jeg ringte Kurt Oddekalv og Jan Willy, og vi fant ut at min bakgrunn kunne passe inn i denne sammenhengen, sier Gjervik.

#### TEKNISK SJEF

Som maskinist om bord på Miljødronningen har Gjervik ansvar for drift og vedlikehold av alt det tekniske utstyret. I tillegg har skipet en sikkerhetsbemanning for tre personer. Gjervik tror ikke hans arbeidsfelt byr på noen spesielle utfordringer, selv om Miljødronningen kanskje er litt annerledes enn de andre båtene han har vært på.

- Det er jo masse audio og video-utstyr her som jeg ikke er helt kjent med, men det er vel ikke jeg som skal styre det, humrer Gjervik.

At båten har helikopterdekk er også noe som er spesielt for Miljødronningen. Gjervik gleder seg imidlertid til å ta i bruk skipet for fullt etter dåpen.

- Hun er en solid bygget båt, som ligger godt i sjøen, sier maskinist Vidar Gjervik.



# Hvem er disse rederne?

## Lurer du på hvem Norges Miljøvernforbund egentlig er?

I 1993 ble Norges Miljøvernforbund (NMF) stiftet som en frivillig og demokratisk miljøvernorganisasjon. Hovedsetet ligger i Bergen, i miljøvennlige omgivelser i Skuteviken. Kurt Oddekalv har vært initiativtaker til dannelsen av NMF og har siden stiftelsen vært organisasjonens leder og ansikt utad.

### MEST AKTIV

Med regionkontorer i Tromsø og Oslo har NMF aktive medlemmer rundt i hele landet. Norges Miljøvernforbund er Norges mest aktive frivillige organisasjon innen miljøvern. NMF arbeider utrettelig med et vidt register av miljøsaker, lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

- Vi jobber med alle typer miljøsaker. Fra fiskebestand, til forurensning i havet, til miljøvennlig mat og giftdumping. Vi vinner over seksti prosent av sakene våre, sier en stolt leder, Kurt Oddekalv.

Han er den i Norge som har gjort arbeidsmengden til politiet betydelig tyngre, med sin rekord i antall anmeldelser for miljøsynding.

### STABIL GRUNNMUR

I begynnelsen av levedagene til organisasjonen satset de tillitsvalgte på å skaffe seg et moderne utstyrsapparat som kunne gjøre organisasjonen mest mulig stabil, uavhengig og uangripelig.

- For å kunne sparke hvem man vil, hvor man vil og når man vil trenger man en stabil og uavhengig base for organisasjonen. Dette gjør vi for å kunne gjøre det vi egentlig vil: Drive aktivt, effektivt og pågående miljøvernarbeid opp mot tvilende politikere og etablerte forurensingskilder, og ikke minst være en faglig tungvekt innenfor miljøvern og miljøvernrådgivning, sier Oddekalv.

### MANGE MILJØPROSJEKTER

- På 15 år har vi bygget tre av Norges 127 mest miljøvennlige prosjekter, sier Kurt Oddekalv.

NMF har i løpet av de 15 årene som organisasjon vært opptatt av å skape miljøvennlige verdier for å vise omverdenen at det er mulig å satse miljøvennlig på mange ulike områder.

### Miljøhotellet Seletun er

Miljøvernforbundets senter for kurs-, konferanser og større samlinger. Seletun er et pionerprosjekt som kombinerer fortidens miljøvennlige byggeløsninger, med fremtidens miljøløsninger for varme, sanitær og energivennlig forbruk.

- Etter det vi kjenner til er dette Europas mest miljøvennlige hotellvirksomhet, sier Oddekalv.

**Torvetua.** Et kommersielt byggeprosjekt med 40 småhus i tungrupper som en økolandsby, etter ideene fra Seletun.

**Miljømarked** NMF har hatt butikker i både Bergen og Oslo. For tre år siden brant butikken i Oslo. Miljømarkedene er fylt med alt en kan tenke seg av gamle og brukte ting. Med Miljømarkedet vil NMF oppfordre folk til økt ombruk. Hvert av de to markedene omsetter varer for omtrent 2 millioner kroner i året, som ellers ville blitt kastet.



**Ludeboden** er NMFs hovedkontor og maritime senter og finnes i Ludeboden i Bergen. Dette er Norges mest miljøvennlige kontorbygg, som også er tilgjengelig for utleie. Ludeboden ligger helt nede ved sjøen med utsikt over byfjorden og Askøy i et svært attraktivt område av Bergen. Landets største ombruksbygg, er bygget fra deler 34-35 hus. Isolert av cellulosefiber, brukt avisepapir og en pustende veggkonstruksjon. Ikke plaster.

- Utenfor Ludeboden har man også anlagt kaianlegg til Miljødronningen og i første etasje på Ludeboden blir det nå en miljøvennlig restaurant, forteller Kurten.

**Miljø- og klimabedrift** er et prosjekt hvor NMF skaper de mest miljøvennlige bedrifter verden har sett. NMF deler sin miljøkompetanse med næringslivet og gir bedrifter gode råd om miljøledelse, personalpolitikk, drift og innkjøp. Flere av virksomhetene som NMF har samarbeidet med har fått miljøpriser som de mest miljøvennlige i sin bransje.

**Miljøbrødet** NMF har i samarbeid med Norgesmøllene utviklet et eget brød, Miljøbrødet. Dette er fritt for e-stoffer,

og er derfor et bedre alternativ enn de fleste andre brød på markedet. 1 krone fra hvert brød går til Miljøvernforbundets TRYGG MAT-kampanje. Brødet skal nå utvikles videre til et rent økologisk produkt i samarbeid med Mesterbakeren.

**Kulturminnevern** Miljøvernforbundet arbeider aktivt med kulturminnevern. Dette gjør de først og fremst ved at de holder til i bygg som er fredet eller er bevaringsverdige - bygg som er i bruk blir også tatt vare på! Seletun består av en rekke bygninger som er flyttet fra andre steder på Vestlandet, og det eldste er fra 1745. NMF tar vare på åtte fredete/ bevaringsverdige bygg.

### 2200 MEDLEMMER

NMF har per i dag over 2200 betalende medlemmer, og mange av disse yter aktiv innsats i organisasjonen. I den siste tiden har det vært stor pågang for å bli medlem, med økning hver uke. Alle medlemmer kan jobbe i organisasjonen. NMFs arbeid har fra organisasjonens slitere alltid vært sterkt preget av idealisme - omtrent 70% av deres engasjementer er egenfinansierte. Frivillig innsats har alltid vært en viktig del av NMF.

- Vi er en organisasjon som har bygget seg opp delvis på sult, sier Kurt Oddekalv.

### LEVENDE HAV

Nå har Miljødronningen som NMFs siste nybygg også blitt realisert, og skal ta del i organisasjonens Levende Hav-kampanje. Den går ut på at Norge er verdens nest største fiskeeksportør og verdens tredje største oljeeksportør. Dette er grunnlag for store konflikter, som krav om store fiskekvoter og stadig nye tildelinger av områder for leteboring og oljeutvinning. Miljøvernforbundet arbeider derfor mot overfiske og forurensende utslipp. Kampanjen går også ut på å få til verneområder under vann, samt sterkere vern av livet i havet.

Ingen kan si at den femten år gamle organisasjonen ikke har vært produktive siden de først startet opp. Nå blir Miljødronningen også satt inn i miljøets tjeneste sammen med de miljøengasjerte i NMF. Men verdens mest miljøvennlige skip er nok ikke siste kapittel i miljøsagaen om Norges Miljøvernforbund.

Les mer på Norges Miljøvernforbunds hjemmeside: [www.nmf.no](http://www.nmf.no)



# Dåpen av Miljødronningen

## 4. februar døpes Miljødronningen ved Miljøvernforbundets egen flytebrygge utenfor hovedkvarteret Ludeboden i Sandviken.

Her blir Miljødronningen fast stasjonert. 4. februar 2008 kl. 13.00 er ankomsten, og selve dåpsseremonien begynner kl. 13.30.

Bergen Brannkorps Musikkorps spiller til arrangementet. Det blir høytidelig åpning av Adm. direktør i Fjellstrand AS, Asbjørn Tolo. Gudmor for Miljødronningen er Tonje Wollen Grieg, og hun vil døpe skipet i økologisk cider fra Hardanger, nasjonalsangen spilles av Bergen Brannkorps Musikkorps, og gudmor får blomster overrakt fra verftet. Etter dette vil Kurt Oddekav, representant for eieren, Norges Miljøvernforbund holde en tale.

deretter blir det omvisning på båten, servering og et arrangement i Ludeboden. Fra 16.00 er det omvisning på Miljødronningen åpent for publikum.

Båten er meget tøff eksteriørmessig, den er veldig flott med den spekkhoggeren på siden, sier Liv Tangerås, som er arrangementsansvarlig for dåpen.

Tonje Wollen Grieg har fått oppdraget å være gudmor for Miljødronningen. Jeg tenker mye på det, det fyller mye av meg nå for tiden, sier hun. Jeg har selv vokst opp mellom fjord og fjell, og har fått god kontakt med det maritime miljø.

For meg som er miljøengasjert langt inn i hjarterøtene, er dette stort reint følelsesmessig. Det å ta miljøansvar på sjøen, har jeg stor respekt for, og alt det arbeidet som ligger bak byggingen av Miljødronningen. Jeg har jo kjent Kurt 'n i mange år, og han har fortalt meg mye om denne dronningen.

Nå ser jeg fram til å møte skipet reint fysisk på dåpsdagen.- Jeg ser på dette som et stort og ærefullt oppdrag. Det er behov for et skip som Miljødronningen, som er unik i sitt slag, og jeg ser fram til å se henne i drift, med spennende miljøoppdrag på sjøen, sier Tonje Wollen Grieg.



# Kystverket forårsaket MS Server forliset

## Lospraktiseringen som førte Server til urent farvann i området ved Fedje-osen er et verk i regi av Kystverket.

Tekst: Anders Fevik

Server-forliset skjedde 12. januar 2007, da den kypriotisk registrerte lastebåten MS Server med 585 tonn bunkersolje og 72 tonn diesel ombord grunnstøtte ved Hellisøy fyr i Fedje kommune.



– Vi har en fast gruppe som samles og er klar til innsats når en ulykke skjer, sier Kurt Oddekalv. I helikopteret dokumenterer Anders Løberg fakta fra Server-forliset.

Det ble funnet olje hele veien fra Fedje til så langt nord som Reksta og Florø i Sogn og Fjordane. Olje er også funnet på Herdla, det rikeste fugleområdet i Hordaland. På grunn av de dårlige værforholdene i området ble oljen spredt over et vidt område.

– Både Rocknes og Server ulykken er øvelse og læring før den store katastrofen skjer, sier Kurt Oddekalv, leder i Miljøvernforbundet, som ikke på noen måte er imponert over måten ulykkene har vært håndtert på.

### VAKTBIKKJE

Miljøvernforbundet har lenge arbeidet for at Sjøforsvaret skal ha det operative ansvaret ved havari- og oljevernaksjoner.

– Byråkratene i Kystverket har ikke den kompetansen som skal til. For å jobbe maritimt, må du ha peiling på maritime forhold, sier Kurt Oddekalv, leder i Miljøvernforbundet.

I en kronikk om ansvarsforholdene rundt MS Server ulykken skrev Oddekalv og fagansvarlig for olje og shipping i Norges Miljøvernforbund, Jan-Hugo Holten, følgende:

Beredskapsdirektør Sletner tar feil når han sier området ved Fedje ikke er

spesielt mht risiko. Fedje er Nord-Europas største oljetank-vegkryss med 2500 øst vest kryssende skip årlig og 60 000 bevegelser nord sør.

Etter massivt press fra Miljøvernforbundet har nå Sletner forlatt sin post som Beredskapsdirektør i Kystverket.

– Noen ganger opplever man feil person på feil plass. Det er trist, men når folk er en fare for miljøet er det vår plikt å si ifra om det, sier Oddekalv.

### KRAV TIL OLJEVERNBEREDSKAPEN

Miljøvernforbundet mener trusselen er størst på Vestlandet og vil ha beredskapsavdelingen for oljevern flyttet til Bergen der Sjøforsvarets hovedbase er lokalisert.

– Mongstad er en av verdens ytterst få oljeterminaler der skipene må seile innenskjærs for å hente oljen, sier Oddekalv og kommer med følgende krav:

- Sjøforsvaret, som er operative 24 timer i døgnet, og tidligere har vist at de kan handle, må få det operative ansvaret.
- Depotene må styrkes i form av bedre utstyr, bedre teknologi og flere depoter. Fedje-depotet er et av disse.
- Slepeberedskaper må styrkes med trente mannskaper.



# Giftdumpinga i Oslofjorden

## En miljøskandale!

- En av de verste miljø saker jeg har sett i mine 20 år som miljøverner, sier leder i Norges Miljøvernforbund (NMF), Kurt Oddekalv.

*Tekst: Anders Fevik*

Oslo kommunes miljøprosjekt "Ren Oslofjord" hvor man frakter giftig avfall fra Oslos indre havn og dumper det noen kilometer lenger ute i fjorden, fører ikke akkurat til en renere Oslofjord.

Nestleder i Norges Miljøvernforbund, Snorre Sletvold, har engasjert seg kraftig i denne saken.

- Vi er for en opprydding av giftige sedimenter i norske fjorder, men er mot at man ikke benytter best mulig tilgjengelig teknologi, sier Sletvold.

Seniorrådgiver, Roger M. Konieczny, i Rambøll Norge AS har flere ganger betegnet metodene til det såkalte miljøprosjektet som steinaldermetoder. Snorre Sletvold er klar på hva som bør gjøres.

- NMF mener man burde bruke sugemudder for å få opp slammet fra havneområdene, for deretter å frakte massene med båt til spesialavfallsdeponiet på Langøya. Eventuelt kunne massene blandes med betong, støpt inn i egne kasser, og brukt som ny byggegrunn, forklarer Sletvold.

Sugemudring er tidligere brukt ved marinebasen Haakonsvern i Bergen med greit resultat.

### 91,6 PROSENT SIER NEI

En folkeavstemning rundt giftdeponiet på Malmøykalven viser at innbyggerne på Nesodden støtter kampen til NMF. Hele 91,6 prosent av de 4211 som avga stemme sa nei til videre dumping 25. september 2006.

NMF har brukt Levende Hav kampanjen aktivt. Slagord som:

"Det DE dumper i dag, spiser DU til middag i morgen", "Bedre å BYGGE på giften enn å SPISE den" og "Ta GIFTEN på land" har tydeligvis gått hjem hos de oppegående innbyggerne på Nesodden.

Til tross for en enstemmig lokalbefolkning foregår fortsatt dumpinga med full styrke per dags dato. 1. januar 2008 var ca 320 000 kubikkmeter gravd opp, men hvor mye som er deponert er det faktisk ingen som vet.

Innbyggerinitiativet mener over 90 000 kubikkmeter ikke kan spores i deponiet, og derfor er spredd i vannmassene.

### KAMPEN FORTSETTER OG KAMPEN NYTTER!

En tidligere skipper på lekteren Mudder 080 innrømmet ovenfor VG høsten 2007 at entreprenørfirmaet Secora flere ganger har tømt giftholdig slam i vannskorpen på Malmøykalven.

Etter å ha blitt kjent med disse opplysningene anmeldte NMF Secora. Økokrim valgte å sende saken til Oslo politidistrikt, samt å bistå i saken. Under en razzia mot Secora ble det gjort en rekke beslag.

- Økokrim har tatt ut siktelse mot firmaet på bakgrunn av de opplysningene som har kommet fram. Saken er i dag i en avsluttende fase, men samtidig vurderer politiet om de skal etterforske andre deler av prosjektet. Politiet har for eksempel valgt å se på andre saker rundt giftdumpingen som vi tidligere har anmeldt, sier Snorre Sletvold i NMF.

Det siste i saken er at Miljøvernforbundet nå har tatt ut stevning mot Oslo Havvesen.


## GIFTEN

Prøver Miljøvernforbundet gjorde i mars 2006 viser at konsentrasjonen i slammet er 2-3 ganger høyere enn det SFT tidligere har målt i bunnsedimentene i Bispevika.

I mars 2007 var verdiene 4,5 ganger høyere enn i 2006.

Disse giftstoffene er kreftfremkallende: Benzo(a)antracen, Benzo(a)pyren, Benzo(k)fluoranten,

Disse giftstoffene gir reproduksjonsforstyrrelser: Antracen, Benzo(g,h,i)perylene, Dibenzo(a,h)antracen.



Hvor har midtpartiet av U-864 tatt veien? Kystverket mener det er sprengt bort, ikke mulig mener Kommandørkaptein Hans Chr. Kjelstrup.

## FAKTA OM KVIKKSØLV

Kvikksølv forekommer i ulike kjemiske tilstandsformer, og avhengig av kjemisk form varierer også kvikksølvets evne til å utløse skade i ulike organer.

Uorganisk kvikksølv kan omdannes til metylkvikksølv av mikroorganismer i jordsmonn, og sedimenter i vann.

Metylkvikksølv er hovedsakelig et problem i fisk fra innsjøer, men har også vært av betydning i fisk og skalldyr fra visse fjordområder langs kysten der det har vært utslipp av kvikksølv.

Metylkvikksølv tas effektivt opp i mage-tarmkanalen, og kan passere gjennom den såkalte blod/hjernebarrieren til sentralnervesystemet, og derved gi opphav til hjerneskader. Metylkvikksølv kan også passere gjennom morkaken til fosteret og forårsake hjerneskader.

Kilde: Greenpeace.

## Kvikksølvbomben U-864

**Miljøvernforbundet jobber hardt for å redde havet utenfor Fedje fra den store kvikksølvkatastrofen.**

*Tekst: Anders Fevik*

Siden båten ble funnet av Sjøforsvaret i 2003 har Kystverket jobbet for å innkapsle båtens to deler for å hindre spredning av miljøgifter.

Norges Miljøvernforbund mener dette er en skandaløs metode hvor man bare utsetter miljøbomben i å gå av.

– Vi må ikke glemme at den midterste delen av båten (7-8 meter lang) ennå ikke er funnet. Den inneholder store mengder kvikksølv. En tildekking av de to andre vrakdelene er ikke nok til å hindre en videre utlekking av kvikksølv på sikt. Alle vrakdeler må hentes opp, og det må søkes etter midtdelen, sier Kurt Oddekalv, leder i NMF.

Etter konsultasjon med ubåteksperter vet NMF at hovedlasten fortsatt er intakt. Noe kvikksølv er lekket ut, dette stammer fra eksplosjonen da båten ble senket.

### **PÅVIRKER POLITIKERNE**

Miljøvernforbundet har jobbet hardt med U-864 saken over lang tid.

– Det viktigste vi har gjort i 2007 er å samle fakta, nøste tråder, fremme kompetanse på heving, og sist men ikke minst; jobbe mot det politiske miljøet for å få gjennomslag for vårt syn, sier Jan-Hugo Holten i Norges Miljøvernforbund.

Det er tydelig at arbeidet har lyktes. Nå skal nemlig hevingsalternativet utredes etter at Regjeringen er blitt presset til å snu.

Kurt Oddekalv sin opptreden i den første høringen i fagkomiteen la grunnlaget for den andre høringen, der Regjeringens egne representanter mer eller mindre snudde i saken om U-864.

### **KOMPETANSE OG AKSJONER**

I fjor aksjonerte NMF mot landsmøtet til SV og Venstre. Da Miljøvernforbundet truet med å aksjonere mot APs landsmøte snudde Regjeringen i saken dagen før landsmøtet startet.

Miljøvernforbundet vil aldri akseptere annet enn heving av vraket og slam-suging av området rundt. Norge er en rik oljenasjon, og må derfor ta seg råd til en skikkelig opprydding nå, og ikke en halv-god løsning som de neste generasjonene vil måtte slite med.

## U-864

Tysk ubåt som ble senket av den britiske ubåten "Venturer" 9. februar 1945 utenfor Fedje i Nordhordland.

Ubåten hadde ca 60 tonn flytende kvikksølv ombord.

U-864 var på vei til Japan som ville bruke kvikksølvet i militære formål i krigen mot USA.

Vraket av U-864 ble funnet av det norske sjøforsvaret i mars 2003, på ca 150 meters dyp.

Det er allerede lekket ut kvikksølv rundt et område på flere hundre meter rundt vraket. Hvis ikke hovedlasten blir hentet opp vil det resterende kvikksølvet etter hvert lekke ut, bli brutt ned til metylkvikksølv og forurense det maritime miljøet i stor skala.

Avfallsanlegget i Sløvåg var en miljøbombe. Mange av innbyggerne i nærområdene ble syke etter eksplosjonene.



Eksplosjonene i Sløvåg

# - Flaks at ikke liv gikk tapt

## Sterkt press fra Miljøvernforbundet førte til politirazzia mot Vest Tank.

*Tekst: Anders Fevik*

– Bare flaks er grunnen til at ikke liv gikk tapt, sier Miljøvernforbundets leder Kurt Oddekalv når han snakker om eksplosjonene på Vest Tank anlegget i mai 2007. Norges Miljøvernforbund anmeldte Vest Tank, som nå har skiftet navn til Alexela Sløvåg, etter eksplosjonene. Anmeldelsen førte til at saken ble oversendt Økokrim. I et møte med Økokrim november 2007 legger Kurt Oddekalv frem saken fra Miljøvernforbundets side. 9. januar i år aksjonerer Politiet og Økokrim mot Vest Tank.

– Miljøvernforbundet er svært glad for at det omsider er blitt gjennomført en razzia mot selskapet. Det er gledelig at Økokrim har tatt denne saken og åpenbart prioriterer den svært høyt, sier Oddekalv.

### **GIFTSKIPENE**

Vest Tank mottok høsten 2006 farlig avfall fra "Probo Emu". Vest Tank har vekselvis forklart at innholdet de mottok fra skipet var oljeholdig slup og/eller samme avfall som det beryktede giftskipet "Probo Koala" fraktet.

"Probo Koala", søsterskipet til "Probo Emu", er kjent for å ha levert svært giftig last i Abidjan i Elfenbenskysten. Ingen europeiske havner ville ta imot lasten fra "Probo Koala". Avfallshåndtering ble tilbudt, men det var tydeligvis for dyrt for lasteier Trafigura. De seilte derfor til Afrika og Elfenbenskysten og dumpet avfallet der. Resultat: 14 døde, og over 85 000 mennesker måtte søke medisinsk hjelp.

– Stoffet som brant opp etter Vest Tank eksplosjonene er det samme som ble dumpet i Afrika. NMF vet at det var dioksin og PCB i lasten fra "Probo Emu", sier Oddekalv.

### **SVIKT FRA MYNDIGHETENE**

Miljøvernforbundet mener Vest Tank-ulykken er norgeshistoriens verste kjemiske ulykke. Den åpenbarte en fullstendig svikt fra sentrale myndigheter de første 6 - 8 ukene etter at anlegget gikk i lufta.

Kommunelege Tommy Normann i Gulen kommune mener i likhet med NMF at det nå må opprettes et uavhengig team som kan bistå i liknende situasjoner. Til Teknisk Ukeblad forklarer Normann at de var totalt uforberedt på hva som møtte dem.



# VEST TANK SAKEN

I oktober 2006 blir giftstoffer under dekket av å være farlig avfall kalt oljeholdig slup lastet fra "Probo Emu" til Vest Tank sitt anlegg i Sløvåg, Gulen kommune. Et av stoffene er metylmerkaptan, det samme stoffet som ble brukt i terroraksjonen i St. Petersburg desember 2005.

24. mai 2007 går to tanker i lufta ved Vest Tank anlegget. De giftige stoffene som stammer fra "Probo Emu" siver ut i lufta.

Miljøvernforbundet får meldinger fra ca 40 personer fra Gulen og Masfjorden kommune som føler seg syke av stoffene som har sluppet ut fra eksplosjonen.

Miljøvernforbundet anmelder Vest Tank for en rekke ulike forhold sommeren og høsten 2007.

Miljøvernforbundet krever i sitt tredje og siste brev til Økokrim i november 2007 at styreleder Trond Emblem og daglig leder Jostein Berland i Vest Tank begge blir fratrukket retten til å drive industrivirksomhet tilsvarende den Vest Tank besto på livstid.

Politiet med Økokrim i spissen slo onsdag 9. januar 2008 til mot ni ulike adresser i Hordaland og Sogn og Fjordane i forbindelse med etterforskningen av Vest Tank eksplosjonene

20 tjenestemenn deltok i razziaen, og det ble gjort en rekke beslag. Førstestatsadvokat Hans Tore Høviskeland i Økokrim karakteriserer etterforskningen som svært omfattende og kompleks. Saken har også forgreininger til utlandet.

– Vi visste ingenting om Vest Tank, eller hva tankvirksomheten inneholdt før eksplosjonen. Da det smalt måtte jeg bestemme hva slags type prøver bedriften skulle ta av tankrestene. Det har aldri vært meningen at vi skal sitte på slik kjemikunnskap. Vi hadde ikke kompetanse, sier Normann.

## NAIVE SFT

Det er blitt bestemt at selskapene skal kontrollere seg selv. Myndighetene kontrollerer hovedsakelig bare at papirene er i orden. Systemet legger opp til et tillitsforhold mellom kontrollørene og selskaper som Vest Tank.

– Dette er norske myndigheters naivitet. Det betyr at man kan levere hva som helst. Dette holder ikke mål, raser Kurt Oddekalv.

Statens Forurensningstilsyn (SFT) har gjort noen kontroller av Vest Tank de siste åra:

- I 2003 avdekket de manglende kontroll med prøvetaking og journalføring
- I både 2005 og 2006 fikk Vest Tank anmerkninger av SFT for dårlig utslippskontroll.

Til Nettavisen sa avdelingsdirektør i SFT, Bjørn Bjørnstad, at man allerede før eksplosjonene hadde vurdert å anmelde Vest Tank for disse forholdene. Dessverre ble ikke bruddene på regelverket sett på som alvorlige nok.

– Anmeldelse er et sterkt virkemiddel. Det er noe vi skal bruke når det er alvorlige brudd på regelverket, sa Bjørnstad.

Da SFT endelig kom på kontroll etter ulykken ble det hevdet at avfallet var vaskevann. Vest Tank hang seg på denne løggen.

Miljøvernforbundet føler SFT har forsøkt å bagatellisere Vest Tank sakens konsekvenser, og Miljøvernforbundet har bedt om en granskning av SFT sin rolle i saken.

Det er blitt lovet bot og bedring fra politisk hold etter ulykken.

Vel, den som lever for se. Miljøvernforbundet vil i alle fall fortsette å holde fakeblikket våkent ovenfor alle slags miljøforbrytelser også i framtiden.



Binde, ikke henge.  
En grønn kriger er klar til kamp.

# A rope for mr Bush

**Kurt Oddekalv som hovedrolleinnehaver under Miljøvernforbundets svært vellykkede gateteater. Her forteller Cowboy-Kurt om demonstrasjonen på Bali.**

Tekst: Anders Fevik

**Hva var bakgrunnen for at dere valgte å reise til Bali for å aksjonere mot George W. Bush?**

Vi var der for å gjøre en forskjell. Hadde ikke vi vært der ville ikke Bush blitt "mobbet" så bra som han bør. Vi ville ha internasjonal medieoppmerksomhet, og vi fikk det. Miljøvernforbundet ønsker at amerikanerne skal ta ledelsen i kampen mot global oppvarming. Mange i USA gjør veldig mye bra for miljøet, og vi ønsket at amerikanerne skulle bli flau over Bush sin ikke-eksisterende tilstedeværelse i miljøkampen.

**Hvorfor er det så viktig å "mobbe" Bush?**

Bush er en notorisk miljøforbryter. Han har konsekvent motarbeidet miljøet i alle embeter han har hatt. Bush opptrer som en struts når han benekter at global oppvarming er menneskeskapt.

**Ok, Bush er ingen miljøvenn, men hvor farlig er han egentlig?**

Han er ekstremt farlig. Bush leder USA, som igjen er verdens verste miljøfiende. I tillegg til å systematisk motarbeide miljøkampen er heller ikke krig spesielt miljøvennlig. Han er faktisk verre enn faren sin.

**Hvorfor var denne demonstrasjonen en suksess?**

Jeg tror den kan ha enorm effekt. Føler vi traff hjertet i saken. For det er nemlig ikke akseptabelt at verdens mektigste mann stikker hodet i sanden når den viktigste saken i verden er på bordet. Og for å si det sånn; jeg tviler ikke på at Bush så det. Hvilke reaksjoner fikk du blant de ulike aktørene på Bali etter demonstrasjonen? Utelukkende positive tilbakemeldinger. Reaksjonen var sånn: Were do I sign up? De eneste som ikke har skjönt dette er den norske miljøbevegelsen. De liker å være der, føle seg viktige, men de er blitt invitert inn på motpartens premisser.

**Du mener at miljøbevegelsen har mistet innflytelse?**

Helt opplagt. Ta Rio i 1992, det var en masse bråk og leven. Siden den gang er miljøbevegelsen blitt en del av det dresskledde byråkratfølgelaget. De er blitt lurt i en felle. Jeg sier ikke at mine former for aksjoner er det eneste rette, men det må da gå an å gjøre andre ting enn å bære koffert for ministere.

**Hva forteller utfallet av Bali-konferansen deg?**

At politikerne aldri kommer til å løse klimaproblemene. Vi trenger en sterk mann eller kvinne. Det kunne vært Al Gore, men dessverre stiller han ikke som presidentkandidat i USA. Bali forteller meg også at vi må forberede oss på en hungersnød som verden ikke har sett maken til.

## STUNTET PÅ BALI

Under klimakonferansen på Bali i desember 2007 holdt leder Norges Miljøvernforbund (NMF), Kurt Oddekalv, to identiske demonstrasjoner mot USAs president George W. Bush.

Stuntet foregikk ved innkjørselen til konferansen, og ca 100 internasjonale pressefolk dekket det. Innslaget gikk verden over, og var blant annet på CNN.

Med seg på Bali hadde Oddekalv Miljøvernforbundets Anders Løberg og Snorre Sletvold.

Under miljøkonferansen i Rio i 1992 demonstrerte Oddekalv mot Bush senior. Teksten på banneret var det samme som i 2007.

# Noen saker fra www.nmf.no i 2007

## TVILSOM CO2-RENSING

Regjeringen har pålagt Mongstad-anlegget CO2 rensing. En slik rensing er ikke uproblematisk. Den mest aktuelle teknologien for fangst av CO2, og den eneste som per i dag er tilstrekkelig utprøvd i praksis, er aminabsorpsjon. I henhold til konsesjonssøknaden vil metoden gi betydelige utslipp av amin (en nitrogenforbindelse) til luft, samt enda større utslipp av ammoniakk. I tillegg vil det være aminutslipp til vann, og prosessen vil generere aminholdig avfall i størrelsesorden 600 til 6000 tonn/år. De teknologiske risikoene knyttet til CO2 rensing og lagring er så langt dårlig utredet. Mange havforskere har også uttrykt frykt for de økologiske konsekvensene som kan oppstå dersom CO2 lekker ut av reservoarene.



## OT FANGST AV RAUDÅTE

Norges Miljøvernforbund går imot raudåtefangst i Vestfjorden ved Lofoten. Raudåtefiske i Vestfjorden er totalt uforvarlig, og vi stiller oss helt uforstående til at en slik tillatelse kan gis. Populasjonen av raudåte er for viktig til å brukes i kosmetikk, slankemiddel og andre skjønnhetsindustrier. For fiskeri-kommunene i Vestfjorden og for sild og torsk vil dette kunne være totalt ødeleggende. Raudåten i Vestfjorden er nødvendig for å opprettholde bærekraftig fangst av fisk i området; som startføde til yngel. Norges Miljøvernforbund krever et forbud mot raudåtefangst i et område av en så viktig karakter som Vestfjorden; en av Europas vakreste miljø- og naturområder.

## HELSESKADER HOS OPPRYDDINGS-MANNSKAPENE ETTER OLJEUTSLIPP

Exxon Valdez-ulykken var en øyeåpner for at råolje er mer giftig enn tidligere antatt. I 2005 gav marinbiolog Dr. Riki Ott ut en bok som tok for seg hvilke skader Exxon Valdez-oljeutslippet i 1989 har forårsaket de som arbeidet med oppryddingen. Til sammen var 11 000 mennesker direkte involvert i oppryddingsarbeidet i Alaska. Under Gulfkrigen i 1991 ble millioner av fat med olje sluppet ut på havet. Symptomene etter oljeutslippene i Gulfkrigen har mye til felles med symptomene etter Exxon Valdez-ulykken. Oppryddingsarbeiderne sliter i begge tilfeller med ettervirkningene i form av blant annet væskefylte lunger, hjerteproblemer og blodkreft.

## RASKERE TOG KREVER MYE ENERGI

Toget er i dag mer miljøvennlig enn fly og bensinbil, da det har et lavere energiforbruk. Dette er en sannhet som han stå for fall. Beregninger som er gjort av professor Roger Kemp ved Lancaster University, viser at et tog i 300 km/t har et like stort forbruk av energi som et fly har på samme distanse. - Denne studien viser at økt hastighet på tog, og da hastigheter over 200 km/t, ikke er klimaforsvarlig. Norge må satse på jernbanen, men ikke på høyhastighetsbanen som lanseres. Norge og andre land må lære seg å stresser ned, og ikke la tidspresset ødelegge oss, sier Kurt W. Oddekalv.

## ADVARER FRIVILLIGE MOT Å RYDDE OLJE

Rydding av olje er et krevende arbeid som krever helt spesiell opplæring og beskyttelse for at det skal kunne skje uten å utsette folk for helsefare. Etter MS Server forliset råder derfor Miljøvernforbundet de idealistiske menneskene som ringer forbundet om ikke å stille opp og utsette seg selv for en den risikoen.



## BERGEN KOMMUNE GIARDIA-BØTLAGT

Bergen kommune er ilagt en bot på 800 000 kroner etter at Norges Miljøvernforbund anmeldte kommunen for Giardia-utbruddet i 2004. - Vi er fornøyd med at kommunen er bøtlagt, og botens størrelse viser at vi hadde rett i at kommunen er ansvarlig for en svært alvorlig smittesak, sier leder i Miljøvernforbundet Kurt W. Oddekalv.



### NMF ANMELDER LERØY MDNOR

Norges Miljøvernforbund har anmeldt oppdrettselskapet Lerøy Midnor for brudd på straffelovens paragraf 152 b (lov av 11.6.93 nr.81. annet ledd): Med fengsel i inntil 6 år straffes den som forsettelig eller grovt uaktsomt minker en naturlig bestand av fredede levende organismer, som nasjonalt eller internasjonalt er truet av utryddelse. Anmeldelsen gjelder forhold ved Lensvik Settefisk som eies av Lerøy Midnor. Den vannkrevende settefiskproduksjonen truer den totalfredede Elveperlemuslingen i elva Lena.

### KREVER LOKALT SFT-KONTOR FOR NORDOMRÅDENE

Tilsynet med aktørene innen olje-utvinning i nordområdene er svakt og lite tilstedeværende. Dette danner grunnlag for et krav fra Miljøvernforbundet til sentrale myndigheter ved Miljøverndepartementet om opprettelsen av et nordområde-kontor for SFT.

### NEI TIL UTSLIPP AV LAVRADIOAKTIVT VANN TIL FENSFJORDEN

Miljøvernforbundet sier nei til utslipp i Fensfjorden fra LRA deponering på Wergeland Halsvik. NMF krever en landløsning for det radioaktive restvannet fra LRA, jamfør krav om best tilgjengelig teknologi på rensing (OSPAR – konvensjonen).

### NEI TIL VENTEBØYER I FENSFJORDEN OG PÅ FONNESFLAKET

Norges Miljøvernforbund kan ikke anbefale at Kystverket gir tillatelse til at Fensfjord Mooring etablerer en fortøyningsbøye i Fensfjorden og to på Fønnesflaket da:

1. Søknadsgrunnlaget totalt sett er for svakt.
2. Det er ledig ventekai-kapasitet på Statoil Mongstad anlegget, kai 14.
3. Det foreligger i dag for lite og uklart dokumentasjon på ventebøyene i form av DVR fra DNV.
4. Det er slik vi vurderer det ikke tilstrekkelig behov for disse bøyene da skipene kan gå til kai ved Statoil Mongstad, noe som er et tryggere og mer forutsigbart alternativ.

## MOBILTELEFONER GIR HJERNEKREFT

Flere års bruk av mobiltelefon gir økt fare for kreft i hjernen, viser forskning i regi av Verdens Helseorganisasjon (WHO). En fersk forskningsrapport slår fast at personer som har brukt mobiltelefon i minst 10 år, har om lag 40 prosent større sjanse for å utvikle svulster i hjernen, såkalte gliomer, på den siden av hodet der de holder telefonen, melder VG. Stråling fra mobiltelefon og faren for hjernekreft henger sammen med elektromagnetisk stråling. Norges Miljøvernforbund sine ansatte har lenge jobbet med helseproblemer knyttet til elektromagnetisk stråling. Grunnlaget for strategien ble lagt allerede i 1991 av leder Kurt Oddekalv.



## BÅTPRODUSENTER KUTTER TROPISK TØMMER

To av landets ledende båtprodusenter kommer til å kutte ut nesten all bruk av tropisk tømmer i båtene sine. Henrik J. Askviks Sønner (Askeladden) og Viksund Båt er blant de første som kutter ut tropisk tømmer. Det gjelder spesielt bruk av teak og mahogni. - Dette er en viktig miljøseier. Vi har vært pådrivere for å få båtbransjen til å slutte med bruk av regnskogtømmer, sier Kurt Oddekalv leder i Miljøvernforbundet.



## MENNESKET MÅ AKSEPTERE AT DET FINNES ROVDYR I SKOGEN SOM KAN VÆRE FARLIGE

Etter to alvorlige møter mellom mennesker og bjørn i Sverige, har Miljøvernforbundet gått ut med følgende melding: Bjørnen kan være farlig, men risikoen for å bli skadet eller drept er svært liten. Ola og Kari Nordmann er nødt til å akseptere at naturen er uforutsigbar og farlig. Det er for øvrig langt større mulighet for å bli påkjørt og drept av en trailer, som fotgjenger eller bilist, enn å bli drept av bjørn.



### SEISMIKK SKADER FISK

Sjokkbølgene fra seismikkbåter blir sendt ut ca hvert 10. sekund. Fisk innenfor en rekkevidde av 100 meter får trolig over 20 skudd på over 170 dB før lydsjokkene avtar. Ved langvarig seismisk aktivitet blir effekten trolig som ved overfiske; antallet skadet fisk blir stort. Atferden blir også forstyrret, lyden får stimene til å oppsøke andre områder for gyting. Under gyting kan dette slå svært uheldig ut. Gyting skjer på feil steder med redusert suksess i reproduksjonen.

### MILJØTRUSSELEN NORDVARD I MOSSEUNDET MÅ TØMMES FOR OLJE

Vraket av det tyske forsyningskipet Nordvard som ligger på 35 meter dyp tett opp til Mossekanalen i Mossesundet kan inneholde så mye som 1000 tonn oljeprodukter. - I og med at vi har en situasjon nå, og beredskapsmyndighetene er på plass, blir det feil å vente med å iverksette tiltak. Derfor vil vi be statsråden gi klarsignal for en anbudsrunde slik at tømmejobben kan starte, sier fagansvarlig for olje og shipping i Miljøvernforbundet, Jan-Hugo Holten.

### UTSLIPP FRA SKIP KAN KUTTES

Forbruket av drivstoff til skip kan reduseres betydelig. Undersøkelser viser at redusert fart, effektiv drift, bedre utforming av skrog og propeller reduserer utslippene av CO<sub>2</sub>, NO<sub>x</sub> og SO<sub>x</sub> betydelig. I følge tu.no har et fransk selskap redusert farten på sine skip fra 25 til 20 knop og fått en drivstoffbesparelse på 40 %.

## MILJØVERNFORBUNDET NOMINERT TIL GULLKLYPA

Gullklypa er en utmerkelse som går til noen som har gjort en spesiell innsats mot forurensning. Den deles hvert år ut av Hold Norge Rent, som er en organisasjon som jobber mot forurensning i det offentlige rom. Nord-Norge har blitt enda finere og reinere takket være Miljøvernforbundet og Ørjan Holm..., skriver renovasjonen i Tromsø kommune i sin begrunnelse. Holm får skryt for å ha klart å motivere både innbyggere, bedrifter og kommunalbyråkrater til å være med på tiltak i miljøets tjeneste. Ørjan Holm er nestleder og regionleder i Miljøvernforbundet.



## GJELVTANG TRUER DET GENETISKE MANGFOLDET

Gjelvtangen ser ut til å ha en egenskap som kan være en alvorlig trussel for det norske miljøet, da den akkurat som brunsneglen klarer å krysse seg med nær beslektede arter.

Arten som nå er blitt registrert i Bergen havn av Miljøvernforbundet, er tidligere blitt registrert i Tromsø, Trondheim og Oslo. Trolig vil gjelvtangen være en alvorlig trussel for økosystemet. Den vokser i det samme området som andre brunalger i fjæresonen.



## MISLYKKET FORSØK PÅ GYROUTRYDDElse

Parasitten gyrodactylus salaris ble i 1996 påvist i Lerdalselvi. Siden den gang har det vært gjennomført tre mislykkede forsøk på utryddelse, to forsøk med giften rotenon, samt et forsøk med aluminium. Miljøvernforbundet har vært svært kritisk til bruk av rotenon i elva. - Vi må la naturen få ordne opp selv. Tar vi tiden til hjelp vil deler av laksestammen, som elva er kjent for, bli immun mot gyroen, sier Kurt Oddekalv.



## REINDRIFTSNÆRINGEN SVINDLER STATEN FOR ROVDYRERSTATNING

Norges Miljøvernforbund (NMF) har over flere år sett at reindriftsnæringen har søkt myndighetene om rovvilterstatning på et syltynt grunnlag. Uten nevneverdig dokumentasjon har næringen søkt og fått store rovvilterstatninger. NMF vil be Riksrevisjonen gå gjennom utbetalingene av rovvilterstatning til reindriftsnæringen de siste 10 årene i de tre nordligste fylkene.



*Her kommer det annonser*

# SKOGSTAD



# Ditech

SCANDINAVIA AS

## **NORTHROP GRUMMAN**

### Sperry Marine

”Vår spesialitet er å levere alle typer imo-godkjente deksbelegg til skip og oljerigger.

Til miljødronningen har vi levert Freudenberg Nora gummibelegg som fåes i ca 700 varianter.”

## Erik W. Andersen a/s

Erik W. Andersen a/s  
Postboks 125 - NO-4065 STAVANGER  
Godesetdalen 10, 4033 Stavanger  
Tlf. 51 81 42 00– Fax 51 81 42 01– e-mail: ewa@ewa.no

Alle typer skipsbelegg, parkett-vinyl-gummi-tepper-kjeramisk- og granittfliser.

M/S Miljødronningen



Lykke til  
med nybygget

– og takk for valget av  
Servogear Ecoflow Propulsor™

**SERVOGEAR**

Propulsion Efficiency Beyond Belief

visit us at [servogear.no](http://servogear.no)



# COMROD

Reaching further



## Ren og frisk luft

### Vi gratulerer med “Miljødronningen”!

Flexit har levert  
sentralstøvsuger



[www.flexit.no](http://www.flexit.no)

**FLEXIT**  
REN OG FRISK LUFT

- Zero pollution
- Reputation
- Political scrutiny
- Asset management
- Client relationships
- Common rules
- Environmental matters**
- Arctic operations
- Self assessment
- Fleet renewal
- Technical competence
- Vessel integrity



We congratulate "Green Warriors" with their latest accomplishment; the "Miljødronningen". The expectations to the performance and achievements of this ship are formidable, but we are confident that she will make a difference in the work for the preservation of the environment.

LIFE MATTERS

[www.lr.org](http://www.lr.org)



VI GRATULERER NMF MED  
MS MILJØDRONNINGEN

**intersleek® 900**

Fluoropolymer foul release coating



**Want to improve your profits**  
... and reduce emissions at the same time?

**6%**

predicted fuel  
and emission  
savings\*

Intersleek\_900 is a new patented fluoropolymer foul release coating for all vessels above 10 knots. Exceptionally smooth with excellent foul release capabilities and good resistance to mechanical damage, Intersleek\_900 can improve your profits through a 6% reduction in your annual fuel bill and enhance your environmental profile.

To find out more visit:  
[www.international-marine.com/  
intersleek900](http://www.international-marine.com/intersleek900)

**International**  
Marine Coatings



VI GRATULERER NORGES MILJØVERNFORBUND MED  
**MS MILJØDRONNINGEN**

VI TAKKER FOR TILLITEN MED VALG AV MAN FREMDRIFTSMOTORER

- MILJØVENNLIGE
- DRIFTSSIKRE
- TOPP YTELSER
- LAVT FORBRUK
- LAV VEKT
- 24 T SERVICE



**MANCRAFT AS**

Postboks 14  
5868 Bergen  
Tlf. +47 55 12 00 20  
Fax. +47 55 12 06 10  
E-mail : [office@mancraft.no](mailto:office@mancraft.no)  
Internett : [www.mancraft.no](http://www.mancraft.no)



"Jeg vil på vegne av Norges Miljøvernforbund ydmykt takke alle sponsorer / leverandører"



...dører for hjelp med den fantastiske båten MS Miljødronningen." Kurt W. Oddekalv



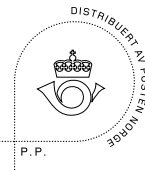
 Viken Ship Management	 Total Transport Solutions Services	CHAMPION SHIPPING AS	 GRIEG FOUNDATION
		KAREN GRIEG	TROND MOHN
	 www.jets.no		
 SLANGER - TJENESTER - DVHP		 SCANDINAVIA AS	 Låssmeden i Bergen
		 KONTORMASKINER A/S - et selskap i Thorsen Gruppen	
		SOGN OG FJORDANE TRYGGLEIKSSENTER	 Offisiell distributør av Fujitsu varmepumper og klimateknikk i Norge
nordialog	 GRUPPEN AS		
			KOLDRUPP GLASS
ALTRO	 gjør det enklere å være fagmann		ARKITEKT LISBETH WRAAMANN
	PAPYRUS 		 Sigurd Johansson als Mekanisk Verksted
		 RUSTFRI*INDUSTRI AS WWW.STORKSEN.NO	 GCRIEBER
		GRAFISK  TRYKK AS	<i>JW Consult AS</i> <i>Maritim Rådgiving</i> Jan Willy Folgerø-Holm

RETURADRESSE:

Norges Miljøvernforbund  
Boks 593  
5806 Bergen

B

NORGE



# Følg med på Miljødronningen på internett.

Skipet har sin egen hjemmeside: [www.miljodronningen.no](http://www.miljodronningen.no)  
Her der det jevnlig nyheter om Miljødronningen, aksjoner, oppdrag etc.  
Du kan finne bilder og video ved å bruke venstre meny.

På miljodronningen.no kan du lese alt fra historien om byggingen av skipet, til nyheter om miljøsaker hvor Miljødronningen er engasjert.

Du kan også lese om Levende Hav-kampanjen på [www.nmf.no](http://www.nmf.no)



TT18260 • [www.creato.no](http://www.creato.no)

## Bli Miljøfadder

Velg den eller de miljøsakene du vil støtte.  
Når du vil melde deg inn, send inn slippen under, eller besøk vår hjemmeside: [www.miljofadder.no](http://www.miljofadder.no)

Navn: \_\_\_\_\_

Adresse: \_\_\_\_\_

Postnr. og sted: \_\_\_\_\_

Epost: \_\_\_\_\_

Telefon: \_\_\_\_\_

Jeg ønsker medlemskap

Jeg vil bli miljøfadder for:

- Levende Hav
- Klima/Energi
- Truede Arter
- Samferdsel
- Trygg Mat
- Miljøgifter/Avfall

Annet:.....

- Pensj./stud. kr 100,- pr år
- Vanlig medlem kr 200,- pr år
- Miljøfadder kr 50,- pr mnd
- Miljøfadder kr 130,- pr kvartal (Miljøfadderskap gir familiemedlemskap og skattefradrag)



Norges Miljøvernforbund  
Svarsending 7876  
0097 Oslo